

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoși), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Bănățana”, „Banca Poporală” (Dej), „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Boșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstrare”, (Mercuria), „Cassa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Ciacovana”, „Chiorana”, „Cordreana”, „Comuna”, „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvina”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgetana”, „Furnica”, „Geogeană”, „Grănișterul”, „Hăteșana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Jiana”, „Lipovana”, „Luceafărul”, „Lugoșana”, „Mercur”, „Mielul”, „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Oraviceana”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reuniunea de împrumut și păstrare”, (Ilova-mare), „Rîureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-sădesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercășana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnavăceana”, „Tibleşana”, „Tîmășana”, „Tovărășia agricolă”, (Sebeșul-sădesc), „Ulpiana”, „Vatra”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeană”, „Zlăgheana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2, an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Bănci și tovarăși.

Noi, Românii din Ungaria, am fost și suntem mereu preocupați aproape numai de chestia băncilor; tovarășilor le-am dat până acum prea puțină atențiune.

Curentul ce s'a pornit și continuă în scopul înființării băncilor, chiar și în sate, nu poate fi priincios dezvoltării noastre economice-financiare; din contră îl conziderăm de-a dreptul primejdios.

În toate orașele și orașelele cu poporațiune românească avem cel puțin o bancă sau măcar o filială; în unele câte două și chiar trei. N'au lipsit nici sate cu câte 2 bănci.

Numărul actual al băncilor noastre se ridică la peste 150; cu filiale și sucursale cu tot se apropie de 200. Acest număr îl conziderăm de ajuns în împrejurările noastre actuale. Aceste instituțiuni cu menire direct financiară trebuie acum consolidate. Prin asocierea „Solidaritatea” și prin o politică economică-financiară sănătoasă și cumpănită, băncile existente pot să facă un serviciu real economiei noastre naționale. Nu ar mai fi tot așa, dacă numărul băncilor s'ar spori și pe mai departe în proporția de până acum. În acest caz ele ar putea să devină, în loc de binefacere, o calamitate.

Am ajuns, credem, la o răspântie. Calea noastră pe viitor trebuie să se îndrepte în altă direcție. Vom porni deci pe o cale nouă și mult promițătoare, — aceea a tovarășilor sau însoțirilor.

Satele noastre, mari și mici, nu sunt priincioase societăților pe acții sau băncilor, așa

cum ele au fost contemplate până acum. În sate este teren bogat pentru alte instituțiuni trebuincioase poporului nostru.

Între aceste instituțiuni punem în locul prim: *Însoțirile de credit sătești sistem Raiffeisen* sau, cum le zice în România, *Băncile populare*, menite să aducă o pulsațiune puternică și o prămenire a stărilor nefavorabile de azi.

Insoțirile de credit Raiffeisen sunt conziderate drept mijloacele cele mai alese și mai puternice pentru înaintarea în avere și moralitate a popoarelor.

Precum locul băncilor mari este în orașe așa locul acestor bănci mici este în sate. Și cu cât satul este mai mic, cu atât e mai bine, pentrucă ele se pot chivernisi mai ușor, dând mai puțin de lucru, și pentrucă se poate cunoaște mai ușor vrednicia fiecărui om, lucru pe care se pune mare preț la aceste însoțiri.

La sate mai ales este solul priincios și pentru celelalte tovarăși economice, alcătuite în legătură și cu sprijinul însoțirilor de credit Raiffeisen, cari toate au de scop înaintarea bunăstării plugarilor, anume: 1. Tovărășiile pentru cumpărarea de mașini agricole, semințe, pomi, viță de vie, vite ș. a.; 2. Tovărășiile pentru asigurarea vitelor; 3. Tovărășiile de lăptărit și gățirea untului; 4. Tovărășiile pentru valorizarea productelor agricole: bucate, vin, poame ș. a.; 5. Tovărășiile pentru arândări și cumpărări de moși; 6. Tovărășiile de conzum; 7. Tovărășiile de temperanță; 8. Tovărășiile de înmormântare ș. a.

Tovărășiile sau însoțirile, — cum rezultă din firea lucrului și cum s'a accentuat și

se accentuiază mereu din partea oamenilor competenți — nu pot servi, sub nici un raport, ca mijloace pentru specula financiară în sensul strict al cuvântului. Ținta lor nu e permis să fie goana după câștiguri mari, pentruca să poată împărți dividende grase unui număr restrâns de indivizi, nici să adăpostească salariați, etc. De aceea, cum am mai accentuat, însoțirile aceste nu pot fi întreprinderi direct financiare. Pe ele le alcătuiește trebuința de a avea la îndemână mijloace mai bune pentru o muncă reală, spornică și binefăcătoare tuturor. Ele au drept bază dragostea și încrederea reciprocă a membrilor, ce-și cunosc nevoile și caută o cale pe care mergând mai mulți împreună pot împlini greutățile cu mai mare înleznire. Iar conducătorii, sufletul tovărășilor, nu au ca suprem scop al lor căpătuirea proprie prin salarii și alte venituri, ci dragostea cătră deaproapele și iubirea de jertfă îi face să ostenească în interesul tuturor. Exemplul conducătorilor face ca și membrii să abzică de anumite favoruri personale în interesul binelui de obște. Astfel, prin tovărăși, se pornește o lucrare cu totul nouă, lucrare de regenerare a vieții morale și economice a poporului.

Sunt 33 de ani de când avem *Legea comercială*, articolul XXXVII din anul 1875, și legea aceasta — în ce privește aplicarea părții referitoare la *tovărăși* — pentru noi Români a fost până acum literă moartă. De partea aceasta a legii, §§-ii 223—257, noi n'am făcut uz, și de aceea situația noastră în privința organizării prin tovărăși este aproape aceeași ca și la 1875; pentrucă 20—30 de tovărăși economice la un popor de 3 milioane nu numără.

Dacă însă ne lipsesc tovărășiile, avem măcar bucuria de a putea constata pornirea unei promițătoare agitații în scopul înființării tovărășilor.

Această agitație a fost sprijinită și de foaia noastră. Iar pe viitor ne vom ține de datorință a stării tot mai mult pentru pregătirea terenului pe seama tovărășilor și pentru înființarea și ocrotirea acestora.

Repetăm de încheiere dorința:

Să o sfârșim cu înființarea de bănci, ca societăți pe acții;

Să consolidăm situația celor existente;

Să pornim cu însuflețire o acțiune mare pentru înființarea de însoțiri de credit sistem Raiffeisen și a tot felul de tovărăși economice la sate.

Chestiunea „Lugoșanei“.

(O rectificare).

În Nrul 16 al Revistei noastre am reprodus după foaia nemțească „*Südungarn*“ din Lugoș unele știri regretabile referitoare la „Lugoșana“.

Atât din informațiuni primite dela bărbați vrednici de toată încrederea, cât și din declarațiunea Direcțiunii și a comitetului de supraveghiere al „Lugoșanei“ publicată în Nrul 39 al „*Drapelului*“ ne-am convins însă, că articolul din „*Südungarn*“ a fost tendențios act de răsbunare al persoanei în al cărei nume s'a scris, — al dlui *Demetriu Jucu*, care tot din acelea motive înaintase acuză contra „Lugoșanei“ la tribunalul regesc din Lugoș, cu care însă a fost respins atât de tribunal cât, în urma apelatei sale, și de tabla reg. din Timișoara.

E fapt că unii funcționari de ai „Lugoșanei“ în curs de mai mulți ani au defraudat în mod foarte rafinat și greu de descoperit — K 93,808-48, constatat după minuțioase cercetări abia în 1905 și 1906. Dar cea daună s'a acoperit parte din 3 fonduri speciale ale institutului, parte din profitul anilor 1906 și 1907, parte prin membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere, — iar funcționarii respectivi, tineri fără avere, s'au destituit.

N'am reprodus însă *invecivele personale* din acel articol, și tocmai pentrucă presupuneam că poate fi vre-o răutate la mijloc, am încheiat articolul nostru cu provocarea: că „dacă însă — cum am dori mult să fie — denunțările din „*Südungarn*“ s'ar dovedi ca niște *scornituri răutăcioase, exagerări a stării factice*, ori chiar *calomnii tendențioase*, conducătorii „Lugoșanei“ să uzeze de toate remediile legale pentru pedepsirea calumniatorului“.

Revista noastră eră tipărită deja când ne-a sosit Nrul 39 al „*Drapelului*“ cu declarațiunea conducătorilor „Lugoșanei“*) și am scos alt text tipărit, ca la „*Ultime știri*“, să reproducem cuprinsul acelei declarațiuni.

Dar am făcut-o, dovădind prin asta, că nu împărtășim vederile *denunțantului*.

Și cu toate acestea ni-se scrie că articolul nostru a produs mare indignare în cercurile „Lugoșanei“.

Din acest motiv, ne simțim datorii a reveni asupra articolului nostru din Nrul 16, dând expresiune bucuriei că *presupunerea noastră, că articolul din chestiune este rezultatul unor*

*) În treacăt amintim, că în interesul cauzei ar fi fost, ca declarația aceasta să se trimeată direct și organului nostru, știut fiind că urmărim cu vie atențiune și interes potențat tot ce se rapoartă la institutele noastre de bani.

scornituri răutăcioase și exagerări a stării faptice, s'a implinit.

Iar pe baza informațiilor și datelor, ce ne stau acum la dispoziție, putem constată că „Lugoșana“ actual stă bine, și nu numai că nu e periclitată existența ei, ci din contră, prin delăturarea funcționarilor defraudanți și acoperirea sumei defraudate, continuă a înainta pe calea progresului, iar bilanțul înaintat adunării generale din anul acesta este real și atât deponenții, cât și creditorii pot fi liniștiți. Un lucru de altmintrelea cu care în Lugoș oamenii de mult sunt în clar.

Ceva despre run.

Runul este asaltul, ce deponenții îngroziți, că-și vor perde avutul adunat cu multă trudă și chin, îl dau în timpuri de criză în masă asupra vre-unui institut de bani, reclamând la moment restituirea depunerilor încredințate spre păstrare respectivului institut. Panica ce-i cuprinde pe deponenți cu astfel de ocaziuni e aproape de nedescris. Las deci fantaziei proprii a fiecăruia, să și-o zugrăvească ad libitum. Cam de regulă această panică se dovedește ulterior de nebazată. Fericiți și norocoși sunt conducătorii institutelor, cari au putut rezistă unui atare asalt!

Runul este sabia lui Damocle, care atarnă amenințătoare, invizibilă, dar simțibilă asupra institutelor de bani. Cu drept îl putem numi spaima băncilor, la care unele se cugetă așa de puțin, ceea ce ocazional se răsbună amar. E o fantomă care, — mulțumită lui Dumnezeu. — pe noi nu ne onorează cu vizitele-i neplăcute. Pe vremuri ne-a făcut cinstea și nouă! Când e să vină, vine tiptil, aparând deodată în pragul ușei, fără aviz prealabil, fără a-și trimite cartea de vizită. Și e vai de acel institut, care nu e pregătit s'o poată primi cu brațele deschise și cu sânge rece, satisfăcându-i la moment toate caprițiile, prompt și fără incunjur.

În timpuri critice, de criză, e de ajuns un signal de alarmă, o știre aruncată în plebe de cine știe cine, că la cutare și cutare institut „nu cântă cucul bine“, — și — pacostea e gata.

Cu ocaziunea runurilor din America cu drept a observat o revistă financiară, că: „Der kleine Mann bedeutet eine grosse Gefahr“, — iar vorba românească zice, că: „Buturuga mică răstoarnă caru mare“!

Nu-i de șagă, când vine plebea în valuri, — valuri năprasnice, — deodată potop ca din senin. Dar e știut, că cu cât vine viforul mai repede, cu cât picurii de ploaie sunt mai mari, cu atât durează mai puțin și aerul e apoi mai curat, mai liniștit.

Nu tot așa s'a întâmplat însă în America. Aci asaltul deponenților a fost pe toată linia așa de puternic, încât majoritatea băncilor n'a putut satisface momentan pretenziunile acestora și s'au văzut nevoite a recurge la moratoriul legal de 60, respective 90 de zile, ce se prevede în Statele-Unite Nord-Americane în astfel de împrejurări. Unele dintre institutele din vest și sud au avizat publicul, că nu vor replăți depunerile în bani, ci în cecuri, certificate asupra institutelor „Clearing-house“, amenințând totodată, că dacă nu se vor mulțumi deponenții astfel, pe viitor să nu

se mai aștepte la aceeași prevenire și culanță ca în trecut.

Astfel se poate purcede însă numai în America.

La noi chiar și cu 5—6%, abia își pot câștiga unele băncuțe depuneri spre fructificare, apoi când ar sta să purceadă față de comitenții lor ca americanii.

Ajungând însă institutele financiare americane în situație penibilă, s'au folosit de toate mijloacele posibile, numai ca să scape cu pielea cât mai teafără din situația gravă, în care au fost aruncate de vârtejul nemilos al sortii. Acolo însă nu eră vorba de depuneri de câteva sute de mii de *coroane*, ci de zeci, ba chiar sute de milioane de *dotari*. E deci explicabilă procedura americanilor, că în astfel de situație nu s'au sfiit a purcede și mai brusc față de public.

În toamna trecută n'au avut numai americanii parte de runuri, ci și-a luat și bătrâna Europă partea ei. Dintre runurile de pe continentul nostru amintesc numai câteva dintre cele mai însemnate. Acestea sunt cele din: Rotterdam, Danzig, Lemberg, Saaz, Brünn, Győr etc.

Ca fulgerul se lățise vestea, că la Cassa de păstrare din Rotterdam s'au întâmplat delapidări, furturi, etc. Ca de regulă, nu s'a putut eruă colportorul acestor știri grave și nebazate. Publicul îngrozit, dar primo loco deponenții din clasa de jos, au dat năvală la institut, umplând stradele din jurul acestuia. Se imbulzeau cu toții spre intrare. Bărbații strigau, femeile și copiii plângeau și se văitau văzându-și, respective crezându-și spulberat în vânt capitalul agornit cu mare trudă. Pentru susținerea ordinii s'a recivirat poliția, mai apoi și cavaleria. Oamenii sufereau a fi împinși, loviți, călcați în picioare, dar nu cedau nici un pas de loc înapoi. În ploaie și vânt au stat toată ziua și toată noaptea nemșcați. Mulți își ofereau libelele de depuneri altora spre vânzare, d. e. un libel despre 30 fl. hol. îl ofereau cu 10 fl. hol., despre 100 fl. hol. cu 30, etc., dar amatori, cari să le cumpere momentan, lipseau.

Natural fiind Cassa de păstrare aprovizionată, a purces imediat la replătirea depunerilor, nefăcând uz de termenele de abdicere. Replătește fără excepție orice depunere, până la orice sumă. Astfel s'a replătit până la 2 oare după miezul nopții circa 1.000.000 fl. hol., avizând publicul adunat, că dimineața la 9 oare se vor continua replătirile. În ziua a doua asaltul a fost și mai grozav, chiar poliția și cavaleria au trebuit să retireze dinaintea plebei înverșunate și desperate. Cassa de păstrare a continuat a replăți și în ziua aceasta toate sumele ce i-se pretindeau. Replătirile au durat fără intrerupere până la 2 oare noaptea. Văzând în fine publicul, că replătirile se efectuează fără scrupul, și-a venit în ori și deja în proximele zile depunerile replătite s'au reintors iarăși în cassele institutului.

Asemenea s'a întâmplat și cu Cassa de păstrare din Danzig. Aceasta e o asociație pe acții cu capital soc. de 9.000 marce, dar care are fonduri de rezervă de 4.250.000 marce. Activele i-se compun din 3.000.000 marce cambii, 14.000.000 marce avansuri pe lombard și 15.000.000 marce efecte (sic!), — toate băncile noastre împreună n'au nici jumătate. Departe stăm de poarta raiului! Cassa de păstrare, care dispunea totdeauna de mijloace lichide în abundență, a început momentan cu replătirile. În ziua primă s'a replătit o sumă de 30 de ori mai mare ca sumele ce se ridicau de regulă în fiecare zi. Eră în poziție de a putea lichida în 24 de oare 27.000.000 marce.

În curând s'a liniștit publicul și aicea. Tot asemenea s'a întâmplat și în celelalte orașe amintite mai sus.

Oare la noi câți dintre conducătorii băncilor noastre s'au gândit vre-odată la eventualitatea unui run?! Doamne apără!

Stau să jur, că avem conducători la băncile noastre, cari nici nu știu ce e runul, *precum nu știu nici aceea*, că Banca Austro-Ungară și-a redus de mult etalonul de 6% și că băncile mari private nu mai calculează și acuma câte 7%—7½% plus ¼% sau ⅛% proviziune, *cum se roagă dânsii*, în epistolele cu cari trimit cambii, — *să li-se subtragă*, — prolongând cele scadente, cari le reescontaseră mai astă-iarnă sub condițiunile de mai sus. E fapt, dar regretabil, — și — e rușine!...

Încă o întrebare: Oare câte institute ar putea rezista unui asalt repentin?!...

Acestea sunt lucruri, cari nu-i permis a le da uitării îndată ce a trecut furtuna, ci pretind a le ține în cea mai strictă evidență, — căci mai prin Septembrie am văzut, că abia au restrâns vre-o 2—3 institute mai mari creditul de reescont și deja multe dintre institutele noastre, — prea înglodate în reescont, — au ajuns în corn de capră. Se văicăra, care de care mai amar. Și pe urma lor ajung și cele mai mari în situație penibilă, — dar când ar fi vorba de vre-un run?!...

La tot cazul putem înregistra în general un progres față de trecut, dar analizând singuraticii pași d. e. și pasul, respective progresul anului penultim, mie nu-mi pare de loc sănătos: capitalurile sociale se urcă față de 1905 cu K 800,000, iar reescontul crește cu K 4.000,000, — în loc să fie invers. În total stau K 13 milioane capital social față de aproape K 24 milioane reescont. Când stai să te cugeți la etalonul urcat al anului trecut, care se susținuse până mai de curând, câte sute și sute de mii de coroane nu pleacă în formă de interese, proviziune, etc. din punga românului în pungi străine?!...

„Vai de biet român săracul,
„Inapoi tot dă ca racul!“

Abstrăgând însă pierderea, tributul acesta de interese, ce-l plătim anual, — care se poate evalua aproximativ la 1½ mil. cor., sau chiar 2 milioane în timpuri ca cel de anul trecut, — ce fac băncile noastre înglodate în reescont într'un caz când o criză economică-financiară ar izbucni, — nu în America, — ci mai pe aproape, prin vecini d. e. în Germania sau Rusia, sau într'un caz de războiu european chiar?!...

Natural că la astfel de eventualități, așa departe nu se cugetă mulți conducători, — ba chiar nici alții, — cari afară de „Molitvelnic“ altă carte financiară, sau revistă abia mai cunosc

Asupra chestiunii creșterii unei pături de funcționari și conducători la băncile noastre, — care de altfel s'a mai accentuat în repetite rânduri și în coloanele acestei reviste, — vom reveni mai pe larg cu altă ocaziune.

Între institutele noastre se află multe, la cari urcarea capitalului social ar fi foarte necesară, folosindu-se mult prea mult de reescont. Și tocmai acestea să aibă mai multă răvnă și la dotarea fondurilor de rezervă. Urcându-se capitalul social, precum și nizuindu-se a-și acvira depuneri spre fructificare tot mai mari, din contră reducând în aceeași proporție reescontul, — o bună parte a intereselor ce sboară pentru acesta, vor rămâne între noi, parte acționarilor, parte deponenților.

La noi sunt institute, cari peste tot n'au stoc de efecte, — și nu e bine așa.

Știm bine ce „mobil“ e capitalul plasat pe la noi, — și — nu e bine așa.

Reescontul la unele *chiar în bilanțul anual* trece de două, trei, ba chiar de patruori peste puterile proprii, — și nu e bine așa. Dar în decursul anului ce dimensiuni ia?!... Ne putem face o idee privind în Contul Perdere & Profit suma intereselor pentru reescont. Exemple nu mai indic, — deși sunt în abundență. — Dar totuși unul caracteristic: în bilanțul institutului X, pe anul de gestiune expirat ni-se prezintă reescontul și depunerile spre fructificare aproape cu sume *egale*. Privind Contul Perdere & Profit ne e bătător la ochi, că suma intereselor pentru reescont e circa de *treiori mai mare* ca cea pentru interesele de depuneri. Aceasta ne dovedește clar, că institutul respectiv în decursul anului umflă reescontul în mod neobicinuit, de altă parte că-l și plătește scump.

Întreb deci, e conștient a arunca an de an o diferență de câteva zeci de mii, — parte direct, parte indirect, — în rezervoar străin?!... Capitalul social la respectivul institut trebuie *cel puțin* triplicat cu ani înainte. De ce nu s'a făcut?!... O atare sumă cred, s'ar putea scotoci chiar și numai din chimirele țărănilor respectivului ținut, fiind unii dintre cei mai bine situați materialicește.

Astfel de institute avem *prea multe*, — și — nu e bine așa.

Noi trebuie să nizuim din toate puterile spre consolidare financiară-economică. Banul nostru între noi să rămână, între noi să se învârtă. Nici o picătură n'ar fi permis a se risipi din averea noastră națională, și așa foarte modestă.

De aceea repet și accentuez: *capitalurile* sociale sunt a se *urca*, — *fondurile* de rezervă a se *dotă*, — *depunerile* a se *mări*, pe ce cale a se studia și afla, — reescontul a se *mici*, — stocul *efectelor* a se *amplifica*, — iar *dividendele* la multe institute a se *scăriți*.

Așa cred, că atunci vom prospera fără a ne îmbătă cu apă rece de progresul ce-l facem, — ca de prezent, — când ne târăim și noi în urma celorlalți, cum se târăie un snop de paie în urma carului încărcat, abia ținându-se, — fiind în pericol a se desface în tot momentul și a rămâne tot mai departe în urmă, până să vină cineva să-l ridice. Pentru Toma necredinciosul lăsăm să vorbească cifrele, — luate din anuarul statistic din Ungaria, de pe anul 1906, — cari nu sunt argumentum Achilleum.

Totalul capital societar vărsat eră de K 894,946,000, la institutele noastre: K 14.000,000, adică 1·56%.

Totalul fondurilor de rezervă: K 432.240,000, iar rezervele noastre: K 6.700,000, adică 1·55%.

Totalul depun. spre fructificare: K 3,115.739,000, iar la băncile noastre: K 66.910,000, adică 2·14%.

Profitul curat: K 125.549,000, la băncile noastre: K 2 476,950, adică 1·94%.

Rentabilitatea capitalurilor străine: 13·5%, — a capitalurilor noastre sociale: 17·7%.

Conziderând și fondurile de rezervă rentabilitatea e următoarea: 9·4% la străini și 12% la noi.

Dovadă, că noi tandem cu foarte fine, *mai dela rădăcină*, — *bageamă să crească iarba mai mare*?!...

Acesta e progresul nostru?!...

Cu cât mai defavorabilă este însă icoana, luând în conziderare și numărul locuitorilor! Noi peste 3 milioane alături de partea noastră de capital etc. și celelalte 16 milioane alături de partea lor. Atunci se vede și mai bine și mai clar, cât suntem de mici și neputincioși, — și — totuși ne umflăm în pene, ca și când noi am fi cel puțin bancherii Europei, — plătim dividende grase, de alt om când vede scris negru pe alb 14—15, ba chiar 20%, să nădăie și nu-i vine a

crede, — se tot sgăie la hârtie, iar pe urmă zice, c'o fi „smintă“ de tipar. Bietul om nu știe, că și tiparul ține cu domnii, când e vorba de interesul lor. Direcțiunea propune apoi adunării generale să i-se voteze mulțămită și laudă protocolară lui Dumnezeu, (că nu ne-a bătut mai rău) că deși a fost an greu, totuș rezultatul material e îmbucurător și propune, — ad majorem dei gloriam, — a se distribui dividende ca și în trecut 10—15—20%.

Durere: „Auro loquente nil pollet quaevis oratio“.

Audiatur et altera pars.

(Brünn).

V. V. B.

La cartelul băncilor austriace.

În numărul nostru precedent am atras atențiunea institutelor noastre de bani asupra cartelului încheiat între băncile mari din Austria atât privitor la etalonul de debit în afacerile de cont-curent, cât mai ales în ce privește valutarea numărării sau cambiilor trimise de clienții lor spre creditare.

Venim acum a completă comunicările noastre că, după informația ce avem, punctul referitor la creditarea comitenților pentru valorile intrate numai per proxima și de lucru și nu per ziua intrării ca până acum, este obligator numai față de comitenții din Austria ai băncilor cartelate și nu și față de comitenții de pe teritoriul Ungariei.

Imprejurarea aceasta — intenționat sau întâmplător, nu cercetăm — a rămas nemenționată în circularele trimise de băncile cartelate comitenților din Ungaria; de aceea ținem a atrage noi asupra ei luarea aminte a băncilor noastre, ca în cazuri date când, eventual vre-unul din creditorii lor austriaci, le-ar calcula și valută borderourile, ca și celorlalți comitenți din Austria, să reclameze și pretindă rectificarea valutării.

În urma condițiilor impuse prin cartel, va fi consult, ca institutele noastre de bani, cari întrețin legături de afaceri cu băncile austriace să-și tragă bine seama, dacă peste tot aceste legături le mai sunt și în prezent mai avantajoase, decât cele ce le pot avea aici acasă, în Budapesta, Sibiu, Cluj etc. căci continuele pierderi de interese pe zilele cât valorile expediate prin poștă sunt pe drum și acum și prin amânarea valutării cu o zi, eventual și cu două, dacă intervine vre-o sărbătoare, se pot urca la o circulație mai mare la sume considerabile, cari eventual echivalează diferența dintre etalonul băncilor austriace și cel al băncilor de reescont de acasă.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 7 Maiu 1908.

Pe piața financiară internațională în prezent domnește bună dispozițiune. Chiar și în London, unde întâmplările dela granița indo-afghană au atins neplăcut piața de efecte, numărarea este abundent și ieftin. Cea mai bună dovadă despre această dispoziție este imprumutul de 40 milioane dollari al Pensilvaniei, care a fost de 20 ori suprasignat.

Asemenea domnește abundanță în Paris, unde discountul privat se mișcă între 2 $\frac{1}{2}$ %—2 $\frac{3}{4}$ %.

Simptome favorabile se arată și în Berlin, unde primul material de cambii se escontează cu 4%, deși discountul privat notează încă 4 $\frac{1}{8}$ %.

Sub această dispozițiune generală a târgului monetar, la care se adauge scăderea discountului pe piața liberă în Viena sub 4%, la 3 $\frac{7}{8}$ % — pentru primadată în anul curent, — și încassarile mari ce se prevăd pentru începutul acestei luni, conziliul general al Băncii noastre de emisiune, întrunit azi în ședință plenară la Budapesta, s'a văzut indemnat a reduce rata cu 1 $\frac{1}{2}$ %, dela 4 $\frac{1}{2}$ % la 4%. Rezerva Băncii, care scăzuse la sfârșitul lunii trecute dela 174.4 milioane K la 20 milioane K, în urma scadențelor mari dela începutul acestei luni, se crede că va crește deja în prima săptămână până la 100 milioane K.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Albina“, institut de credit și de economii în Sibiu. Cu începere dela 7 crt. s'au fixat oarele de oficiu la acest institut pentru timpul de vară și până la alte dispoziții dela 7—1 p. m.

Cu ziua de 1 Maiu a. c. „Albina“ a instituit în Diciosănmărtin (com. Târnava-mică) o agentură, pentru a servi interesele comitenților săi de pe teritoriul cărților funduare din Diciosănmărtin și Mediaș.

Agentura este pusă sub conducerea d-nului Ioan Radeș.

„Astra“, institut de credit și de economii, soc. pe acți în Sasca-montană și-a încheiat bilanțul pe 1907, primul an de gestiune cu active totale de K 170,742 și la un venit brut de K 10,409 cu un profit net de K 3,361, cece corespunde la o rentabilitate de 6.22% ale capitalului vărsat în sumă de K 53,978. Poziția principală a activelor este Cred. camb. cu acop. hip. de K 77,157, apoi Escont K 75,388. Din suma acestor două de K 152,545 sunt reescontate K 87,159, va să zică peste 57%, o sumă mult prea mare pentru început, când nici capitalul nu este deplin vărsat. Intre active mai ocără și „Obligații intabulate“ cu K 11,337. Ce privește pasivele, afară de Reescont și Capitalul soc., mai vedem figurând Depoz. spre fructificare, cari însă se prezintă abia cu neînsemnata sumă de K 19,520.

„Buna“, însoțire de credit și de depuneri în Feleacul-săsesc. Al XI-lea an de gestiune, 1907, l-a încheiat acest institut cu active de K 22,386 (în 1906 K 17,951) și cu un profit net de K 847 în reducere față de 1906 cu circa K 500. Singurul ram activ de afacere Escontul se cifrează cu K 21,815 (+ față de 1906 de circa K 4,000) din care sunt reescontate K 9,500. Capitalul social este neschimbat cu K 4,140. Rezervele sunt de K 1,593, cu circa K 400 mai mari decât ia 1906, iar Depozitele spre fructificare de K 6,022 arată o creștere de K 700. Venitul brut de K 2,545 este mai mare decât în 1906 cu K 300.

„Hunedoara“, însoțire de anticipațiune și credit în Deva. Bilanțul acestui institut pe 1907, al XXIII-lea an de gestiune, arată față de bilanțul anului de gestiune precedent următoarele schimbări mai însemnate

și anume creșteri la totalul activelor dela K 307,059 la K 311,421, apoi la Imprumut. pe obligațiuni dela K 156,439 la K 166,868; la Cambii de portfel din contră reducere dela K 131,031 la K 124,559. Dintre pasive au crescut Rezervele cu K 2,000 la K 32,501 pe când Depozitele spre fructificare sunt aproape neschimbate cu K 234,790. Profitul net în 1906 de K 6,694 se cifrează conform bilanțului ultim cu K 8,573.

„*Noiana*“, *cassă de economii, soc. pe acții în Noul-român (com. Târnava-mare)*. Inițiat în 1905 cu capital de K 42,000, institutul acesta își publică primul bilanț încheiat la 31 Decembrie 1907 cu active totale de K 158,779, din care sumă sunt Escont K 144,100 și Imprum. ipotecare K 2,560. Ce privește pasivele capitalul de K 42,000 este întreg vărsat, Depozitele spre fructificare se cifrează cu K 85,943, iar Reescontul cu K 18,777. Profitul net realizat a fost de K 5,104, iar venitul brut de K 13,206.

Dividenda s'a fixat cu 5%.

„*Parsimonia*“, *instituit de credit și de economii, soc. pe acții în Bran*. Anul 1907, al XIII-lea an de gestiune, a fost pentru institutul acesta un an favorabil, atât ce privește dezvoltarea afacerilor, cât și profitul net. Ramul principal de afacere Escontul a crescut cu K 93,000 la K 669,306 și Creditele personale dela K 12,577 la K 18,357. Dintre pasive au crescut Depozitele spre fructificare cu circa K 36,000 la K 480,284 și Rezervele cu circa K 1,600 la K 29,910. Profitul net de K 17,397 este mai mare decât în 1906 cu K 4,600, iar venitul brut a crescut dela K 43,371 la K 45,279.

CRONICA.

Datoria publică a României la 1 Aprilie 1908 a fost de Lei 1,570.471,460. Anuitățile datoriei publice pe exercitiul anului 1907—1908 se cifrează cu Lei 84.950,023, formând 28-98% ale totalului cheltuielilor bugetare în sumă de Lei 246.237,546.

Înregistrarea firmei în limba maghiară — obligătoare. În urma intervenției comisarului ministerial încredințat cu controlul publicațiilor privitoare la înregistrarea firmelor comerciale, tribunalul din Biserica-albă prin decisiul său Nrul 14,415/1907, ridicat la valoare de drept, a îndrumat pe proprietarul unei firme comerciale singulare din Versecz, ca în termen de 15 zile să anunțe la tribunal lângă firma germană, în prima linie o firmă cu text maghiar, căci deși conform legii comerciale nu există nici o piedecă ca comerciantul să și înregistreze firma și în o limbă străină, totuși urmează din suveranitatea statului, că firma trebuie înregistrată, afară de limba străină, în prima linie în limba statului, adică în limba maghiară.

Numărul muncitorilor străini în România. Date precise asupra muncitorilor străini aduși în țară există în România abia de vre-o 16 ani. Așa, de pildă în 1892 au fost aduși în țară 3,600 muncitori agricoli și peste 900 muncitori cu diferite meserii.

După cinci ani, adică la 1897, s'au introdus în țară 25,900 muncitori agricoli și 14,500 muncitori diferiți. La 1901 numărul muncitorilor agricoli aduși în țară a fost de 43,700, iar a celorlalți de peste 20,400.

La 1906 s'au adus 137,000 muncitori, iar în anul

trecut 1907, numărul muncitorilor străini aduși în țară a crescut la colosala cifră de 178,000.

Cea mai mare parte din această din urmă cifră de muncitori au fost austro-ungari, în număr de peste 88,000, apoi vin Bulgari, în număr de 34,000; Otomani 13,000; Sarbi 8,000; restul sunt Ruși și diferite alte naționalități.

Socotind plata muncitorilor străini aduși în România numai cu un leu pe zi și numărul zilelor de lucru cu 200, rezultă că prin mijlocirea acestor muncitori a trecut granița într'un singur an colosala sumă de 35 milioane lei.

Procesele urbariale. „*Drapelul*“ într'un articol apărut nu de mult sub titlul de sus atrage atențiunea celor interesați asupra ordinațiunii ministrului de justiție, adresată sub Nr. 53,208/907 VIII, către toate tribunalele din țară, prin care le provoacă, ca să facă până în 1 Februarie 1908 raport despre toate comunele, în cari încă nu s'ar fi făcut regularea urbarială, căci precum accentuează ministrul, §-ul 48 din legea LIII din 1871, prin care s'a ordonat punerea în curgere a tuturor afacerilor urbariale, nu s'a executat în toate comunele.

Deduce deci că ministrul pe baza datelor statistice intrate intenționează, a lua dispoziții, ca toate procesele urbariale într'un timp precluziv să se pună în curgere.

Pe baza aceasta conziderând marele interes economic legat de aceasta regulare, indeamnă comunele noastre urbariale, ca din bună vreme să ia dispoziții pentru apărarea intereselor lor, căutând prin oameni pricepuți a se convinge dacă au vre-o bază de drept pentru intentarea de astfel de procese și în caz afirmativ să încredințeze procesele acestea la oameni de încredere de ai noștri, ca nu cumva din lipsă de orientare avutul nostru să treacă și aici în mâna străinilor.

BIBLIOGRAFIE.

Apel.

Funcționarii băncilor române, fiind până în timpul din urmă puțini și răsleți nu au prea putut da semne de manifestare.

Inmulțindu-se, s'a ivit necesitatea concentrării și manifestării lor. Dovadă mișcarea pornită spre organizare, precum și edarea unui „*Calendar portativ al funcționarilor de bancă români pe anul 1909*“.

La edarea acestui calendar, cu bucurie anunțăm că ne-a succes a câștiga colaborarea domnilor: Virgil V. Bontescu, Iosif Diamandi, Ioan I. Lăpădatu, Vasile C. Osvadă, Nicolau P. Petrescu, Dr. Coriolan Pap, Constantin Popp, Simion Popescu, Emil Rusu, Emil Tișca, Gavriil Todică și Arseniu Vlaicu, și astfel suntem convinși. că vom putea edă un calendar folositor și atrăgător atât pentru funcționarii, membrii din direcțiune și comitetul de supraveghere a institutelor noastre, precum și pentru toți câți se interesează și urmăresc cu atențiune chestii financiare-economice.

Pentru-ca să putem isbuti și pentru-ca să ne putem orienta asupra tirajului acestui calendar, ne adresăm, cu toată căldura către funcționarii, membrii din direcțiune și comitetul de supraveghere a institutelor noastre, precum și către toți cărturarii, cari se interesează de chestii de bancă, ca se binevoiască, a ne da sprijinul posibil, anunțându-se ca abonenti la acest calendar. (Prețul unui exemplar va fi K 2). Anunțările de abonament sunt a se trimite la adresa dlui:

Vasile Babi, funcționar la institutul „Bihoreana” din Oradea-mare (Nagy-várad). Mulțumind anticipative pentru sprijin semnă cu deosebită stimă: *Redacțiunea „Calendarului portativ al funcționarilor de bancă români”*.

Firme falite :

Ilies Danicza, firmă comercială în Nagybecskerek tribunalul din loc, însinuarea pretenziunilor până la 25 Maiu a. c., lichidarea 30 Maiu a. c., alegerea comitetului 2 Iunie a. c.

Mayer testvérek, firmă comercială în Timișoara, tribunalul din loc, însinuarea pretenziunilor până la 14 Iunie a. c., lichidarea 10 Iulie a. c., alegerea comitetului 13 Iulie a. c.

Firme insolvente :

Lobmayer Imre, comerciant-lipsican în Brașov.
Lebovits Miksa & Comp, manufacturist în Oradea-mare.

Klein Wilhelm, tapesier în Sibiiu.
Pauler & Comp, comerciant în Bocșa montană.
Meworach L. & Keppich Adolf, comercianți în Timișoara.

Liska József, croitor în Brașov.
Krautsack Salamon, manufacturist în Biserica-albă.
Mahrer Gyula, comerciant-băcan în Făgăraș.
Kirschner Ignác, comerciant în Lugoj.
Vajda H-né & Comp, firmă comerc. în M.-Sziget.
Konrád Ferencz, comerciant în Mediaș.
Pooz Ignác, comerciant în Orăștie.

S u m a r .

Bănci și tovărășii. — Chestiunea „Lugoșanei”. — Ceva despre run. — La cartelul băncilor austriace. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „Albina”, „Astra”, „Buna”, „Hunedoara”, „Noiana”, „Parsimonia”. — *Cronică*: Datoria publică a României la 1 Aprilie 1908, Inregistrarea firmei în limba maghiară — obligătoare, Numărul muncitorilor străini în România, Procesele urbariale. — *Bibliografie*: Apel. — Firme falite, Firme insolvente.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 6 Maiu 1908.

o/o	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
A. Datoria de stat ungară.			
4	Renta ung. aur, ... scut. de dare	111.15	111.50
4	” ” Cor. . . . . ” ” ”	93.25	93.50
3 1/2	” ” ” ” ” ” ”	83.20	83 —
3 —	Impr. cu premii à 100 fl. . . . . ” ” ”	193.50	192 —
4	” p. reg. Tisei și Seghedin, sc. de dare	150.25	150 —
3	Impr. p. regul. Porților de fier . . . . . ” ” ”	77.90	80 —
4 1/2	Oblig. de regalii croato-slavone ” ” ”	100.25	101.50
4	” rurale ungare . . . . . ” ” ”	94.05	94 —
4	” ” croato-slav. . . . . ” ” ”	95.50	102 —
B. Datoria de stat austriacă.			
4	Renta unit. conv. în cor, Mai-Nov., sc. de dare	97.40	97.75
4	” ” ” ” Ian.-Iulie ” ” ”	97.35	97.75
4-2	” ” ” ” în hârtie, Febr.-Aug. ” ” ”	99.10	99.50
4-2	” ” ” ” argint April-Oct. ” ” ”	99.15	99.50
4	Losuri din 1860 à fl. 500.—	150.25	157.25
4	” ” 1860 à fl. 100.—	218 —	220 —
—	” ” 1864 à fl. 100.—	263.50	267 —
4	Renta austr. aur., scut. de dare	116.10	116.40
4	” ” Cor. ” ” ” ” ” ” ”	97.40	97.75
3 1/2	” ” de invest. ” ” ” ” ” ” ”	88.10	— —
C. Alte datorii publice.			
4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc. de dare	92 —	92 —
5	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	101.55	— —
6	” bulgar p. cai ferate din 1892 à frs 125	122.40	— —
—	Imprumut Temeș-Bega din 1897	93 —	93.75
D. Scrisuri fonciare, obligaț. com., etc.			
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	96.85	— —
4	Banca austro-ungară 50 ani în florini	99.45	99.40
4 1/2	” ” ” ” 50 ani în coroane	99.50	99.50
4	Banca comere. ung. Pesta în fl	100.25	100.25
4 1/2	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	94.15	94.30
4	Obl. com. ” banca ” ung. ” Pesta cu 10% premie	103.45	104 —
4	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	94 —	94.25
4	Scris. fonc. I Cassă de păstr. patr., Pesta	94 —	95.50
4 —	Obl. com. ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	94 —	94 —
4	Obl. cu premii I. Cassă de păstr. patr. à K 100	— —	101.50
4	Scris. fonc. Inst. de credit fonciar ungar în cor.	93.15	93.35
4 1/2	Banca hipotecară ungară în cor.	100.25	100.25
4	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	94.50	94.50
—	Obl. cu premii Banca ” ung. ” hip. à K 100	— —	118.50
5	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	— —	101 —
4 1/2	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	— —	99 —
4 1/2	Cassa de păstrare generală Sibiiu, ...	100.25	100.25
4	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	94.25	94.25
4 1/2	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	101 —	101 —
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiiu, ...	100.25	100.25
4	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	94.50	94.50
E. Lozuri.			
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	282.75	— —
3	1880 à fl. 100	— —	— —
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	273.50	— —
—	1889 à fl. 100	— —	— —
4	Impr. cu premii Banca ung. hipot	252.50	250 —
2	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	112.50	111 —
5	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	— —	— —
—	Los. p. regularea Dunării, din 1870 à fl. 100	264.50	— —
—	Basilica—Budapesta à fl. 5 —	23.10	22.15
—	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100 —	463 —	463 —
—	Buda, comuna à fl. 40 —	226 —	228 —
—	Pálffy, à fl. 40 —	196 —	200 —
—	Crucea roșie austriacă, a fl. 10 —	54.85	55 —
—	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	29.55	30 —
—	Losurile comnei Viena din 1871 à fl. 100 —	508 —	510 —
—	Sanatorium Regina Elisabeta K 5 —	— —	8 —
—	Lozuri „Jó sziv”, à fl. 4 —	— —	12 —
F. Valute.			
—	Galbini imper. pr. bucată	11.39	11.43
—	20 franci aur	19.12	14.14
—	20 marce aur	23.54	23.58
—	Sovereigns pr bucată	24.05	— —
—	Ruble hârtie per bucată	2.52	2.53
—	100 Marce hârtie	117.78	117.90
—	100 franci hârtie	— —	95.90
—	100 lire hârtie	95.75	96.10
—	100 lei hârtie	— —	95 —

Societatea de asigurare „Dunărea”.

Fondată la 1867. ★ Fonduri de garanție K 33.928,000

Centrala în Viena: —

◆◆ Agenturi generale în Sibiiu și Brașov ◆◆

la

„Albina” inst. de credit și de economii.

„Dunărea” se ocupă:

Asigurări contra focului, a pagubelor de grindină, contra infracției (furt prin spargere), asigurări de sticle la galantare, de transport, precum și cu asigurări asupra vieții și de rente, sub cele mai culante premii și condițiuni. Asemenea se fac asigurări pentru cazuri de accidente prin societatea de asigurare pe acții „Danubius” fondată sub egida societății „Dunărea”.

„DRĂGANUL“, institut de credit și econ. în Beiuș.

CONCURS.

Direcțiunea nou înființatului institut de credit și economii „Drăganul“ din Beiuș publică concurs pentru ocuparea postului de **contabil** la acest institut.

Beneficiile împreunate cu postul susamintit sunt următoarele:

1. Salar anual K 1600.
2. Bani de cvartir K 400.
3. Tantiemă statutară.

Reflectanții să-și trimită recursurile până la 15 Maiu 1908 st. n. la adresa dlui Dr. Ioan Ciordaș directorul institutului, alăturând testimoniul de maturitate dela cutareva școală comercială, atestat de moralitate și atestat despre aplicarea de până acuma.

Postul este a se ocupa momentan după provocarea direcțiunii sau cel mult până la 1 Iunie 1908.

Beiuș, (Belényes) 20 Aprilie 1908.

[97] 3—3

Direcțiunea.

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe viață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de casse și locuințe). Nr. 1 19—52

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea hipotecelor și reduceri considerabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovărășii economice.

Proprietar și editor: Constantin Popp.

„PROGRESUL“, institut de credit în Ilia-Murășană.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Progresul“ din Ilia-Murășană (Maros-Ilye), publică concurs pentru **postul de director-executiv substituit** pe lângă un salar lunar de K 140.

Dela reflectanți se recere încredere necondiționată și pricepere.

Acest post se sistematizează numai până la adunarea generală a anului viitor, când reflectantul ales, la caz de va fi apt, va fi recomandat adunării generale spre alegere de director-executiv în locul actualului director, care va abdice, și cu alegerea noului director-executiv acest post se va sistă.

Cererile sunt a se adresa la Direcțiunea institutului până la 15 Iunie st. n., iar postul trebuie ocupat cel mai târziu până la 1 Septembrie a. c.

Din însărcinarea Direcțiunii:

Dr. Stefan Rosvđny m. p.,
director executiv.

Nr. 101 (1—1)

Legea Tovărășiiilor

(Legea comercială ungară artic. XXXVII : 1875, cu o introducere și îndrumări pentru înființarea tovărășiiilor)

de

Vasile C. Osvadă,
directorul însoțirei „Agricola“ din Hunedoara și redactorul foaiei „Tovărășia“ din Orăștie.

Se poate comandă la autor sau și prin administrația „Rev. Economice“ cu prețul de 50 fil.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.
prof. de științe comere.

Se poate comandă dela administrația »Revistei Economice«, cu prețul de 1 coroană.

Tiparul Tipografiei arhiepiscopale în Sibiu.